

landschappelijke onderbouwing
t.b.v. uitbreiding zuivelgebouw
'De Venehoeve'
Zuiderdiep 380a
2e Exloërmond

opdrachtgever:

Zuiderdiep 380A
9571 BW 2e Exloërmond

06 1525 1085 / 06 4170 4260

info@devenehoeve.nl
www.devenehoeve.nl

adviseur/landschapsarchitect:

Postbus 16
7360 AA Beekbergen
055 506 2981
www.poortvlietenpartners.nl
info@poortvlietenpartners.nl

projectnummer: ag-41404-21

Beekbergen: 12 mei 2021

I- INLEIDING

Het biologisch melkveebedrijf 'De Venehoeve' is gevestigd aan het Zuiderdiep 380a te 9571 BW 2^e Exloërmond.

Vanaf 2016 wordt op 'de Venehoeve' de koeienmelk op ambachtelijke wijze verwerkt tot kwalitatief hoge zuivel- en kaasproducten. Een deel van de zuivel wordt op het bedrijf verkocht. Daarnaast worden de producten dagelijks via een select aantal winkels in de drie noordelijke provincies afgezet.

Het melkveebedrijf speelt daardoor ook in op maatschappelijke tendensen van de consument. In toenemende mate wil deze niet alleen een gezond, eerlijk en dagvers product, ook het verhaal achter het product en de bereidingswijze wil men horen en zien. Dat moet dan een heldere en transparante uitleg zijn. Korte lijnen naar de herkomst van een product en een bereidingswijze die direct te volgen is, dat spreekt een groeiend aantal consument aan. De agrarische ondernemer die op tijd inspeelt op deze tendens is de boer van de toekomst. Het verhaal van gras tot glas en kaas achter de ambachtelijk geproduceerde producten zoals van de 'Venehoeve' is dan ook succesvol gebleken.

Daarnaast is ook het steunen van lokale boeren voor veel consumenten een belangrijke reden om een boerderijwinkel te bezoeken. De keuze voor gezonde, verse en smaakvolle producten blijkt daarbij belangrijker dan de prijs. Die prijs/kwaliteit verhouding speelt vooral bij biologische producten. Het succes van de hoge zuivelkwaliteit en een ruim afzetgebied in de noordelijke provincies heeft ertoe geleid dat bij de 'Venehoeve' behoefte is ontstaan voor verdere uitbreiding van de zuivelproductie.

In de beoogde nieuwe ruimte wordt de verzuiveling van koemelk en de kaasmakerij ondergebracht. Aan de voorzijde, zichtbaar vanaf het Zuiderdiep komen de winkel (streekproducten) en voorzieningen voor personeel en bezoekers (toiletten en kantine). Boven de winkel en kantine wordt een ruimte voor workshops ingericht. Boerderijverkoop en op transparante wijze informeren over verse producten en een eerlijke prijs die daarvoor wordt gevraagd, sluit bovendien aan op de toekomstvisie landbouw van LNV. Een groeiend aantal gemeenten met een grote agrarische gemeenschap steunt steeds meer dergelijke duurzame initiatieven. Een neveneffect is de toename van toerisme en dagrecreatie, waardoor er meer levendigheid ontstaat op het platteland.

ligging plangebied

II- BRIEF GEMEENTE

Gemeente Borger-Odoorn heeft per brief van 1 maart 2021 aangegeven geen medewerking te verlenen aan nieuwbouw op de aangewezen bouwlocatie. De afwijzing tot medewerking is gebaseerd op een aantal planologisch ruimtelijke uitgangspunten.

1/ planologisch gezien ligt de melkveehouderij in een agrarisch gebied waar niet tijdig een actueel bestemmingsplan is vastgesteld. Voor het ruimtelijke beleid binnen dit plangebied, dat nu is neergelegd in het bestemmingsplan 2e Exloërmond, is als alternatief een beheersverordening opgesteld.

2/ de bouwlocatie ligt in het inpassingplan van het Windpark 'De Drentse Monden- Oostermoer'. Dit plan is gemaakt om de plaatsing van windmolens in het gebied mogelijk te maken. De gemeente verwijst naar het rijk, aangezien deze het bevoegde gezag heeft over het inpassingplan. Echter, nu de windmolens zijn geplaatst kan ook goed worden beoordeeld in hoeverre bouwwerken binnen het inpassingplan zijn in te passen.

3/ het plangebied maakt deel uit van een voormalig veenkoloniaal landschap. De lineaire landschappelijke lintstructuur van bebouwde wegen en het dwars daarop aansluitend slotenpatroon bepalen de ruimtelijke structuur. Bouwen vindt plaats op het wegenpatroon in de lengte van de percelen. Bestaande zichtlijnen vanuit de linten dienen in stand te worden gehouden, hersteld of versterkt te worden. De gewenste nieuwbouw naast de bestaande stal, in de breedte van het perceel, wordt mede daarom niet als wenselijk ervaren en tast het straat- en bebouwingsbeeld aan.

4/ de gemeente hanteert verder de ja/mits gedachte. Zij stelt voor de bestaande boerderij in te richten voor de verzuivering. Telefonisch is ook gesuggereerd achterop het bouwblok de voorziening in te passen.

open weide landschap 2^e Exloërmond

III- ONTWIKKELING LANDSCHAP

Om het huidige landschap, of ook wel het belevingsbeeld te doorgronden is de context waarom dat landschapsbeeld ons aanspreekt en we dat willen behouden relevant.

Het voormalige veenkoloniale landschap wordt gekenmerkt door een kraakheldere ruimtelijke structuur.

Tussen Stadskanaal en het Hunzedal is een langgerekte agrarische ontginningsstructuur ontwikkeld van relatief jonge leeftijd.

Het resultaat is een typisch veenkoloniaal landschap, met een orthogonale structuur van enkelvoudige en dubbele bebouwingslinten (voorheen ook de kanalen en vaarten), met daarachter een blokachtige verkavelingsstructuur. De kavelstructuur wordt in de lengte gescheiden door een stelsel van sloten, de dwarssloten zijn vrijwel alle gedempt. De lintbebouwing van boerderijen, met een regelmatige onderlinge afstand, wordt afgewisseld met burgerwoningen en kleine bedrijven/winkels.

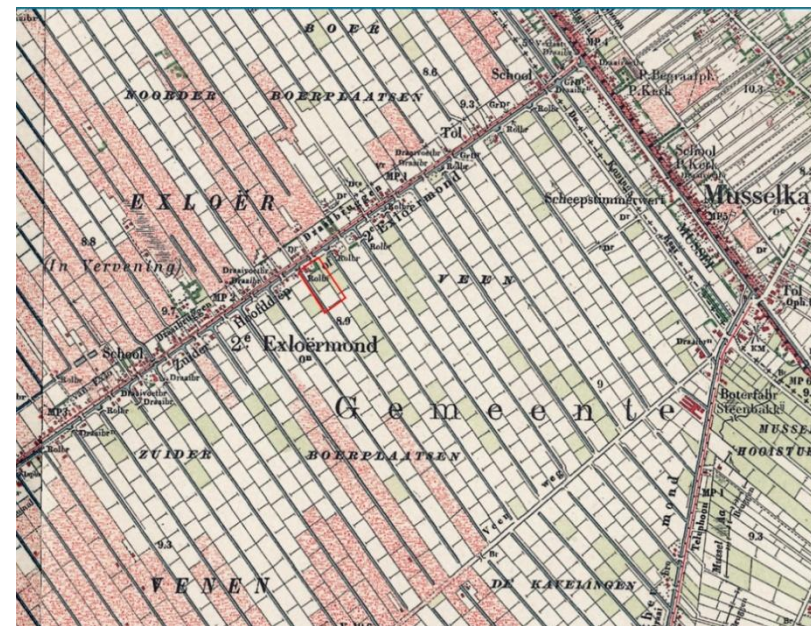
Kenmerkend voor de huidige landschapsstructuur is de onregelmatige afwisseling tussen de massa van verdichte bouwlinten, met bijbehorend erfgroen en ruimte, doorzichten naar het open landschap. De maatvoering van tussenliggende landbouwkavels omvat steeds enkele kilometers.

Het huidige landschap en landschapsbeeld staan voor een geschiedenis die zich in vrij korte en recente tijd heeft ontwikkeld.

Tot in de 19de eeuw was het landschap rond het plangebied nog een leeg en woest landschap dat betond uit veenmoeras. Het kaartbeeld uit 1850 laat voor het eerst het ontgonnen plangebied zien met een strakke mathematische ruimtelijke structuur. De ontginning van het landschap vond plaats volgens een vastgesteld *man-made* landschapspatroon, waarin de verschillende afmetingen voor de aanleg van het stramien van kanalen, monden en wijken, (zwet)sloten en wegen volgens vaste onderlinge afstanden waren bepaald.

Rond 1900 verschijnen de eerste boerderijen in het plangebied. Ontsluiting naar de boerderij vond plaats via talrijke voet- en draaibruggen, om het (varend)vrachtvervoer van de ontgraven turf mogelijk te houden. Rond 1920 eindigde de veenontginning, een klein gebied pas na 1945. Het oude geavanceerde wijkensysteem, dat geschikt was voor vervoer per schip, raakt na 1950 in verval door de opkomst van vervoer per vrachtauto. De fijnmazige wijkenstructuur blijkt dan niet alleen een beperkende factor te zijn voor het wegverkeer, ook de voortgaande mechanisatie van de landbouw loopt tegen steeds meer beperkingen aan.

De langgerekte lintbebouwing blijkt ook minder ideaal voor de woon- en leefbaarheid van het gebied, het past minder bij het veranderende woongebruik en mobiliteit.

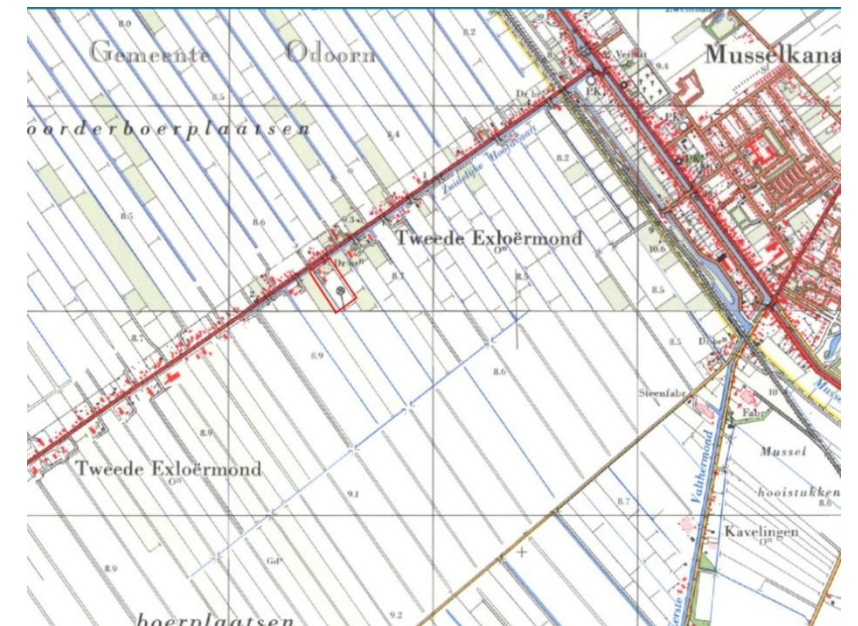

1900

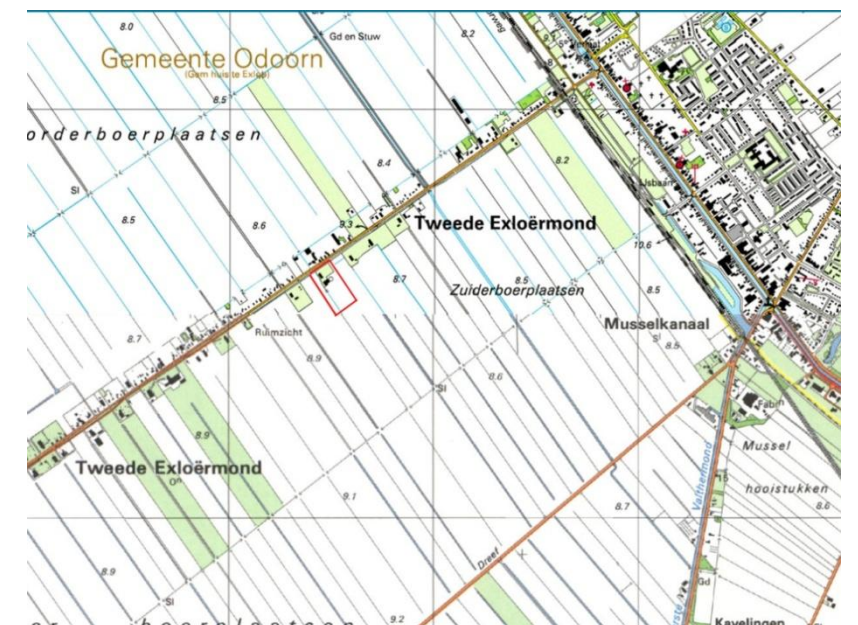

1950

Herinrichting van het agrarische landschap, door opschaling van de agrarische kavels, bood het gebied weer nieuwe kansen. Niet alleen werden talrijke sloten en wijken gedempt, ook de waterhuishouding werd structureel aangepakt, evenals de openbare infrastructuur. De Zuidelijke Hoofdvaart werd gedempt en voorzien van rijen bomen. Deze vormen nu een sterke ruimtelijke drager in het gebied. De topgrafische kaarten uit 1900-1950 en 1975-1995 geven de verschillende fasen van dat veranderingsproces weer.

1975

1995

Naast een integraal structuurplan voor Noord-Nederland wordt eind 1983 de Herinrichtingswet voor 'Herinrichting Oost-Groningen en Gronings-Drentse Veenkoloniën' vastgesteld. Deze wet beoogde een integrale en brede, samenhangende aanpak van de problemen in het gebied. De operatie die betrekking heeft op de herinrichting van het gebied wordt op een voortreffelijke wijze beschreven door Chris van der Veen in *Een kapitale impuls* 1969-2011. Het boek laat tevens duidelijk zien dat het landschap nooit af is: het is continue in beweging en evenzo het verzet tegen de veranderingen.

IV- WINDMOLENPARK

Bovengeschetste ontwikkelingen tonen aan dat juist het veenkoloniaal landschap een grote dynamiek kent. Het huidige landschapsbeeld is dan ook een momentopname in de tijd. Dit landschapsbeeld is allerm minst statisch. Er heerst een enorme dynamiek in zowel in tijd als in ruimte. Het open woeste veenlandschap, heeft plaatsgemaakt voor een agrarisch landschap. Waar akkerbouw het gebied tot voor kort domineerde verschijnen meer en meer moderne melkveebedrijven. Dit type bedrijf vraagt een specifieke maat bouwblok vanwege de bouw van veelal (grote) veestal(len) en overige voorzieningen. Het landschap is in de loop van de jaren telkens opnieuw aangepast aan de behoefte van het agrarische bodemgebruik en de onderliggende infrastructuur. Maar ook nu is het belangrijk om blijvend in te spelen op bestaande en nieuwe trends met flexibiliteit en anticipatie op toekomstige behoeften.

Gezien het open grootschalige karakter van het gebied en de behoefte aan alternatieve bronnen om inkomsten te genereren, mede versterkt door op termijn te verwachten versoering van de GLB, biedt grootschalige energieproductie een duurzame optie als nieuwe economische drager.

plangebied anno 2020

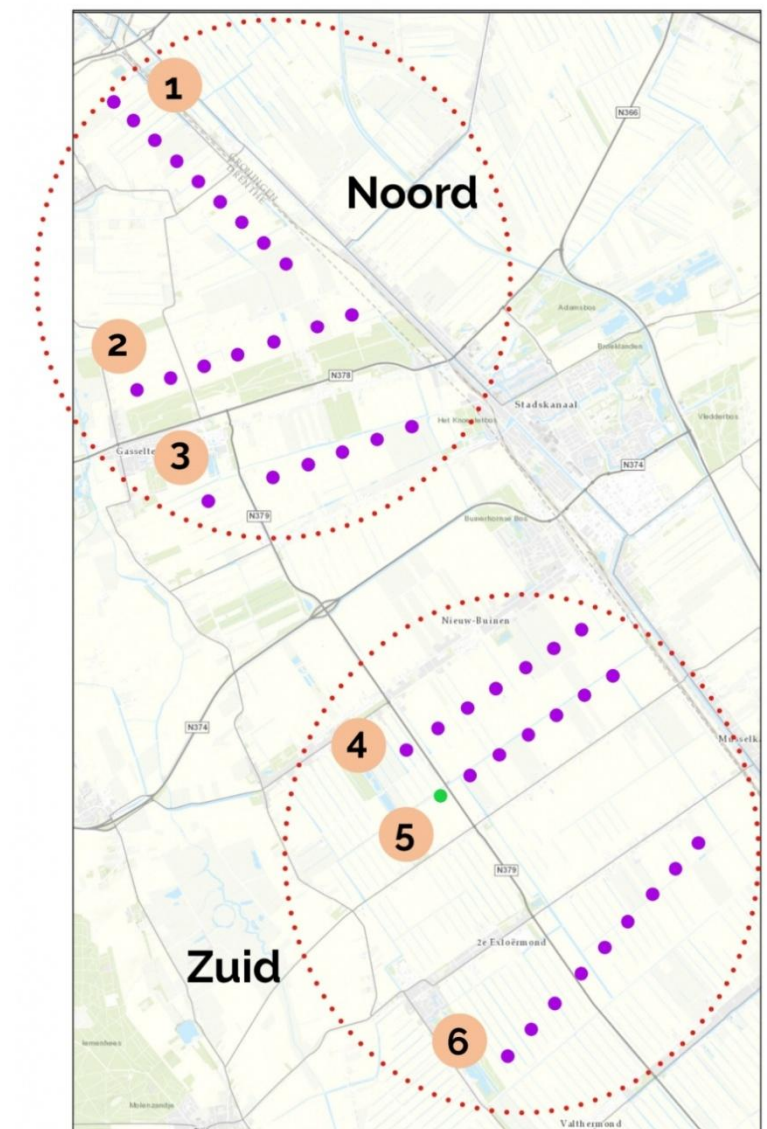
Een recente ontwikkeling vormt het windmolenpark uit 2010. Een collectief en privaat initiatief, door samenwerkende landeigenaren, regionaal van oorsprong en herleidbaar tot een gebiedsspecifieke sociale en economische behoefte. Een nieuwe ontwikkeling die past in de tijdgeest van energietransitie, maar die ook - zoals blijkt uit een advies van het College van Rijksadviseurs (CRA) - veel maatschappelijke onrust en bestuurlijke wrijving tot gevolg had. Nu de molens voor een belangrijk deel geplaatst zijn, vormen zij een goed referentiekader en kan het ruimtelijk effect op de omgeving beter worden beoordeeld. De windmolens kunnen daarom het beste worden beschouwd als nieuwe infrastructuur, een nutsvoorziening die op een voor zichzelf sprekende manier moet worden geïntegreerd in de ruimtelijke kwaliteit van het gebied en het specifieke grondgebruik.

Werd de landschapsmaat tussen de bouwlinten van het Zuiderdiep (2e Exloërmond) en het Noorderdiep (Valthermond) als één grootschalig en duidelijk gegrensde open ruimte ervaren, door plaatsing in een lijnopstelling van de windturbines wordt de open ruimte vertroebeld. De lijnopstelling voegt daardoor een nieuwe ruimtelijke dimensie toe aan het landschap. Het ruimtebeslag van de windturbines is echter groot en dominant in de ruimte, zowel overdag, door de schaduwwerking, als in de nachtelijke uren door de obstakelverlichting.

lijnopstelling molens en lineaire ontwateringsloot

De rijopstelling van de windturbines tussen de bebouwde ontginningslinten achter het Zuiderdiep en Noorderdiep volgt bovendien niet de lineaire ontginningsstructuur, maar de onzichtbare lijn van een militaire laagvliegroue. Daardoor is er een wel heel aparte structuurlijn in het landschap ontstaan. De plaatsing van de rij windturbines geeft wel een zekere mate van transparantie, mede door de eenvoud van de enkele lijn. Dit laat onverlet dat de windturbines het landschapsbeeld domineren en de open ruimte opdelen in meerder transparante landschappelijke eenheden.

nieuwe infrastructuurlijnen, nr. 6 is de lijnopstelling in het plangebied.

V- HET ERF ZUIDERDIEP 380/380a

De oude bestaande boerderij heeft volgens de BAG Viewer 1870 als bouwdatum. Delen van het gebied waren toen nog volop in ontginning. De overige agrarische bebouwing is gedurende de periode van de herinrichting van het gebied in 1973 en in 1983 gerealiseerd.

Het melkveebedrijf is vrij recent gebouwd, in 2002.

De verschillende bouwjaren van het agrarische bedrijf tonen aan dat ook op het schaalniveau van het erf veranderingen blijvend plaatsvinden.

Het voornemen voor de bouw van een zuivelgebouw is een ontwikkeling die geheel aansluit bij het op peil houden en verbreden van het agrarische voorzieningenniveau. Het is een investering in een duurzame instandhouding van het landbouwkundig gebruik en bestendigt de continuïteit van het melkveebedrijf en de bedrijfsvoering.

Kenmerkend voor dit erf is de vrije ligging in het landschap. Het erf is omgeven door een grote maat open landbouwgebied, waardoor dit erf sterk bijdraagt aan het gewenste en gevarieerde landschapsbeeld. Op het erf ligt de bebouwing in de lengterichting tamelijk ver naar achter. Daardoor heeft het groene voorerf, de ruimte tussen de bebouwing en de bomen langs het Zuiderdiep voldoende maat dat maakt dat het erf en bebouwing als het ware los in het landschap liggen.

Door de ruime opzet van de erfbebouwing met groene aanplant is een mooi doorkijkje behouden voor wandelaars en fietsers naar het achterliggende 'open' landschap. De ruime erfopzet van het melkveebedrijf respecteert ook de bestaande boerderij. Er is geen ruimtelijke competentie tussen de cultuurhistorische bebouwing en de nieuwbouw uit 2002. Dit geeft het erf een bijzonder ruimtelijke kwaliteit en meerwaarde die we dienen te koesteren.

Het agrarische erf en het groene bomenlint langs het Zuiderdiep vormen ruimtelijk een sterke landschappelijke samenhang, die een kwalitatieve meerwaarde levert voor de locatie en beleving van de omgeving.

De aangegeven plaats voor de bouw van het zuivelgebouw draagt in de opzet in hoge mate bij aan de kwalitatieve meerwaarde van de locatie en indirect aan de belevingswaarde van het gebied.

Onderstaand zijn de bebouwde erven en open plekken in het bouwlint en doorzichten naar het landschap aangegeven en in beeld gebracht met en zonder de windturbines.

voorzijde erf met cultuurhistorische boerderij uit 1870

doorzicht landschap rechters van het agrarische erf

voorzijde erf met melkveebedrijf uit 2002

doorzicht naar landschap links van het agrarische erf

doorzicht? op een locatie aan de overzijde van Zuiderdiep 380a

lijnopstelling windturbines in het 'open' landschap

beeld met het wisselende lint van bebouwde erven en tussenliggende open plekken langs het Zuiderdiep

beeld van de erven en open plekken in het lint langs het Zuiderdiep, met uitzicht op de windturbines

VI- NIEUWBOUW ZUIVELGEBOUW

De keuze voor de bouwlocatie vloeit voort uit het open en transparante ambachtelijke productieproces. De Venehoeve heeft ervoor gekozen om de verzuiveling en het maken van kaas voor consumenten en overige bezoekers zichtbaar te laten plaatsvinden. Kaas maken achter een gesloten wand en uit het zicht past niet in de bedrijfsvoering van dit biologische melkveebedrijf en zal niet door de consument worden gewaardeerd.

Andere locaties zijn overwogen maar blijken verre van realistisch. Zo geeft bouwen op het achtererf - zoals mondeling werd gesuggereerd - grote complicaties ten aanzien van dierveiligheid in verband met de overdraagbaarheid van ziekten en is ook om milieuhygiënische redenen van zuivelbereiding geen optie. Publiek, dieren en zuivelbereiding dienen gescheiden gehouden te worden, ook als overheid. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) die de veiligheid van voedsel, consumentenproducten en dierenwelzijn bewaakt en toeziet op de naleving van wetten en voorschriften zal een locatie op het achtererf voor verzuiveling dan ook afwijzen.

Daarnaast dient vervoer op en van het erf van giermest en kuilvoer geen belemmering te vormen voor bezoekers. Ook uit oogpunt van verkeersveiligheid voor bezoekers en kinderen. Een schone en een vuile route dienen te alle tijden gescheiden te worden.

De andere locatie, de oude boerderij, valt ook af om redenen van technische en milieuhygiënische aard. Het pand is niet geschikt voor de beoogde nieuwe functie en is er ook nooit voor gebouwd. Een zeer kostbare verbouwing of afbraak en herbouw zijn evenmin haalbaar, zowel financieel als ruimtelijk. Immers, de oude boerderij moet als onderdeel van de cultuurhistorische geschiedenis van het plangebied niet worden aangetast en juist worden gerespecteerd als ontginningsmonument. Een ander aspect om deze locatie te gebruiken heeft te maken met het interne transport van de melk naar de plek van verwerking. De afstand tussen de stal en de plek van verwerking is te lang. Bovendien zullen transportleidingen, of deze bovengronds of ondergronds worden aangebracht kwetsbaarder zijn en er zullen extra voorzieningen getroffen moeten worden om de melk niet te verontreinigen. Het is de vraag of de NVWA gebruik van de oude boerderij zal accepteren.

Bouw van het zuivelgebouw op de aangegeven locatie is daarom de meest realistische, ook uit oogpunt van beleving door de consument als een markante en in het oog springende plek. Het gebouw staat op veilige afstand en los van het erf en de stal. Een bijkomend voordeel van het bouwen op de beoogde plek is dat de rommelige zijkant van de stal aan het zicht wordt onttrokken.

Ook in de hiërarchie van de ruimtelijke opbouw van het erf is de locatie passend. Er is een duidelijke historische scheiding tussen 'voor' (het domein van de vrouw) en 'achter' (het werkgebied van de man), zoals door bureau BügelHajema Adviseurs in het 'Kwaliteitsdocument buitengebied Borger-Odoorn' (2017) uitvoerig wordt beschreven. De aanvoerlijn van de melk van de stal naar het productie deel is kort en milieuhygiënisch verantwoord. De productie kan onder geconditioneerde omstandigheden plaats vinden en de lijn naar de consument/bezoeker is kort.

Tussen de veestal en dit gebouw is er een blijvend vrij uitzicht over het erf naar achterliggend landschap. Die zichtlijn wordt versterkt door het 'venster' effect van wanden van naastliggende gebouwen. Op onderstaande tekening is dit beeld weergegeven.

VII- AFSTEMMING RIP

Daar een deel van bebouwing valt binnen het inpassingsplan Windpark De Drentse Monden-Oostermoer heeft afstemming plaatsgevonden met het planbureau RijksInpassingsPlan (RIP). Vast is komen te staan dat de gemeente vanwege het RIP van het windpark geen belemmeringen voor de bouwvergunning hoeft op te werpen

Het RIP geeft twee mogelijkheden om, ondanks de aanduiding van de weg, toch in te stemmen met de bouw van het zuivelgebouw.

1/ Art. 10.1, sub b en c geven aan dat weliswaar de zone voor de weg over de beheersverordening is gelegd, maar dat de beheersverordening van kracht blijft als deze niet in strijd is met de zone voor de weg en de regels uit de beheersverordening van toepassing blijven. Als Wp DDM/OM expliciet te kennen geeft richting de gemeente dat de weg er niet zal gaan komen, kan dit voor de gemeente aanleiding zijn te oordelen dat het RIP geen probleem meer is voor verlening van de omgevingsvergunning op basis van de beheersverordening

2./ Mocht de hiervoor genoemde stap niet lukken, dan kan de gemeente op grond van art. 10.2, sub b afwijken van het RIP. Ook hiervoor zal nodig zijn dat Wp DDM/OM verklaart dat de weg er niet komt en dus dat de schuur geen gevolgen heeft voor de uitvoerbaarheid van het windpark. De gemeente kan dan een omgevingsvergunning strijdig gebruik verlenen of een beperkt bestemmingsplan vaststellen voor de beoogde gronden.

Indien er bij de gemeente bereidbaarheid bestaat tot medewerking is hierdoor de ruimte gegeven voor de gemeente om te concluderen dat het RIP niet aan de schuur in de weg staat. Het Windpark is op grond van bovenstaande bereid de nodige verklaringen af te geven; de weg waar naar wordt verwezen is immers, zeker nu de windturbines zijn opgericht, niet meer noodzakelijk, zoals in het RIP is omschreven.

de windturbine bepaalt nu in hoge mate het landschapsbeeld op de open plek links naast 'De Venehoeve'

Onderstaand luchtfotobeeld geeft een overzicht van de bestaande bebouwing en het nieuw te bouwen zuivelgebouw op het erf van 'De Venehoeve'. Te zien is dat de 'open' ruimte van naast gelegen open plek in het bouwlint nauwelijks wijzigt. Tussen de gebouwen is er een blijvend vrij doorzicht over het erf naar het achterliggende landschap. Dit is voor de toeschouwer, fietser of wandelaar een aantrekkelijk aspect. De zichtlijn wordt bovendien versterkt door het 'venster effect' van de zijwanden van naastliggende gebouwen.

Het zuivelgebouw draagt daarom op deze plek juist significant bij aan een versterking van de zichtlijn naar het landschap en verzachting van de aanwezigheid van achterliggende windturbine.

'De Venehoeve'
Zuiderdiep 380a

detailbeeld met het erf van 'De Venehoeve' + het zuivelgebouw met doorzichten over het erf en uitzicht naar het landschap

VIII- SAMENVATTING EN CONCLUSIE

Het biologische melkveebedrijf 'De Venehoeve' heeft bij de gemeente Borger-Odoorn een verzoek ingediend voor vooroverleg voor het oprichten van een bedrijfsgebouw op het perceel Zuiderdiep 380A te 2e Exloërmond, kadestraal bekend: Gemeente Odoorn, Sectie N, Nummer 2354.

Het perceel valt in het bestemmingsplan 'Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden-Oostermoer en Beheersverordening 2^e Exloërmond'. Het perceel ligt juist naast het agrarische bouwvlak, waardoor feitelijk door een planaanpassing het mogelijk wordt medewerking te verlenen aan het verzoek.

De aanvraag past in de bedrijfsvoering van het biologische melkveebedrijf om de producten op eigen terrein te bewerken en aan te bieden aan de consument. Het speelt daardoor in op een maatschappelijke ontwikkeling van de vraag naar gezonde, eerlijke en dagverse producten. Het draagvlak voor dergelijke producten is de afgelopen periode in een stroomversnelling geraakt. Veel consumenten zijn tot inzicht gekomen dat aan de manier waarop we gebruik maken van onze levensomgeving en de wijze van voedselbereiding er iets moet veranderen. Een groenere leefomgeving, diervriendelijkheid, welzijn en korte lijnen van een ambachtelijk geproduceerde voedselketen draagt daaraan bij.

Wie is die consument.

Het beeld van de hoger opgeleide en gegoede middenklasse als cliënt is achterhaald. De clientèle is zeer divers. Het bewustzijn is bij een breder publiek aan het ontwikkelen. Het is een ontwikkeling die zich als een inktvlek uitbreidt over het land (en daar ver buiten) en ook niet meer is te stoppen. Ook vanuit het Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij worden deze initiatieven ondersteund. De uitvoering ligt echter bij de gemeente om ondernemers te faciliteren bij de verdere ontwikkelingen van dit maatschappelijke belang.

Het melkveebedrijf richt zich met hun biologische geproduceerde zuivel en kaas in het bijzonder op de brede laag van de samenleving die bewust en weloverwogen kiezen voor biologische producten uit eigen omgeving.

Het melkveebedrijf ligt in een landschappelijk gebied dat in de afgelopen 100-150 jaar vele malen is aangepast aan het bodemgebruik van dat moment. Van een woest en leeg veenlandschap, naar een, volgens de inzichten op dat moment, geordend productief maakbaar landschap. Een landschap doorsneden met sloten en vaarten, nadien integraal heringericht tot het huidige landschap. Vrij recent is daar een ruimtelijke energielaaag aan toegevoegd.

Het toont aan dat het veenkoloniaal landschap wordt gekenmerkt door een grote dynamiek.

Het huidige landschapsbeeld is slechts een momentopname een tijdsbeeld van die dynamiek, het kan en mag dan ook nooit leidend zijn voor beleid, om vast te houden aan wat er was en dit te behouden, zonder een toekomst perspectief van het gebied voor ogen te hebben. Dat heeft in het recente verleden tot enorme maatschappelijke problemen geleid.

Het kwaliteitsdocument Buitengebied Borger-Odoorn was tot kort voor de plaatsing van de windturbines en ontstaan van de lineaire energie structuurlijnen, leidend voor de inrichting en kleinschalige aanpassingen in het veenkoloniaal landschap. Door plaatsing van de windturbines in het open veenkoloniaal landschap is er een nieuw en structureel en beeldbepalend landschapselement toegevoegd, zowel visueel als functioneel. De verschillende beleidsnota's geven echter onvoldoende handvaten hoe met dat gegeven om te gaan.

Omgaan met de ruimte voor nieuwe energie is niet makkelijk, wel nodig, zoals uit een publicatie van de Rijksoverheid, recent in een landelijk dagblad blijkt. Op lokaal niveau is de keuze van medewerking aan de bouw van een zuivelgebouw waarschijnlijk ook niet makkelijk, wel nodig om het melkveebedrijf een duurzame toekomst te bieden.

Uit het onderzoek naar de nieuwbouw locatie voor het zuivelgebouw is vast te komen staan dat de aangegeven bouwlocatie vanuit verschillende invalshoeken de meest realistische optie is. Zowel vanuit belevingsperspectief van de consument, als ruimtelijk, vanwege de markante en opvallende plek. Nog belangrijker is dat deze locatie aan alle voorwaarden voldoet betreft de hygiënische randvoorwaarden voor het productie en verwerkingsproces. Ook wordt voldaan aan de milieuhygiënische regels en gepaste afstand ten opzichte van het melkveebedrijf.

We nodigen u daarom, wethouder en ambtenaar, graag uit voor een keukentafelgesprek, waarbij we u een rondleiding geven. U kunt u dan zelf overtuigen waarom u als gemeente medewerking zou moeten verlenen voor de nieuwbouw van het zuivelgebouw ter versterking en verbreding van het biologisch melkveebedrijf. Daarnaast draagt u als gemeente ook de verantwoording en ondersteuning van het maatschappelijk veranderingsproces waar we allen de komende jaren voor staan.

IX- BRONNEN

Gemeente:

Structuurvisie Borger - Odoorn (2010) + kaarten

BP Borger-Odoorn (2018)

Beheersverordening 2de Exloërmond

Kwaliteitsdocument buitengebied Borger – Odoorn (2017)

Agenda platteland gemeenten Zuidwest-Drenthe (2012)

provincie Drenthe:

Omgevingsvisie Drenthe (2018)

Handreiking kernkwaliteiten Drenthe (2015)

Windmolenpark:

Naar een verdienmodel voor windenergie Drenthe eindrapport 1 (2012)

Windenergie Drenthe AA en Hunze en Borger-Odoorn deel-1 (2012)

rapport verkenning windpark de Drentse Monden en Oostermoer (2015)

Advies CRA Windpark Drentse Monden en Oostermoer (2014)

def. ontwerp Gebiedsvisie Windenergie (2012)

Gebiedsvisie windenergie in Drenthe (2013)

Inpassingsplan Windpark de Drentse Monden-Oostermoer (2016)

Over het windpark- De Drentse Monden en Oostermoer (2020)

Verlichtingsplan windpark (2016)

Slagschaduw + geluid (2021)

WWBS; Wat weet een boer van saffraan essay (2011)

website:

- www.ruimtelijkeplannen.nl
- www.topotijdreis.nl
- www.drentsemondenuostermoer.nl

Bibliotheek:

Bewogen ruimte:

De ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe 1942-1970

Bernard Hanskamp (2012)

Een kapitale impuls:

De herinrichting van Oost-Groningen en de Gronings-Drentse

Veenkoloniën 1969-2011

Chris van der Veen (2012)

Het lege land:

De ruimtelijke orde van Nederland 1798-1848

Auke van der Woud (2007)

Het landschap, De mensen:

Nederland 1850-1940

Auke van der Woud (2020)

Maakbaar landschap:

Nederlandse landschapsarchitectuur 1945-1970

Marinke Steenhuis & Fransje Hooimeijer (2009)

'de venehoeve'

BIJ ONS IEDERE DAG
VERSE ZUIVELPRODUCTEN

DE VENEHOEVE

Van het verzorgen van onze koeien tot het maken van lekkere zuivel, van **Melk, Yoghurt en Vla, tot **Karnemelk**, we doen het allemaal zelf!**